

Nr 176.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till täckning av vissa vid skifferoljeverket vid Kinne-Kleva uppkomna driftsförluster och avvecklingskostnader.

(1:a avd.)

I propositionen nr 129 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 14 februari 1947, föreslagit riksdagen att till Täckning av vissa vid skifferoljeverket vid Kinne-Kleva uppkomna driftsförluster och avvecklingskostnader för budgetåret 1947/48 under tionde huvudtiteln anvisa ett anslag av 1 377 300 kronor.

Enligt skrivelse den 27 juni 1946, nr 435, bemyndigade riksdagen i anledning av propositionen nr 48 Kungl. Maj:t dels att medgiva Svenska skifferoljeaktiebolaget att nedlägga driften vid skifferoljeverket vid Kinne-Kleva och dels att vidtaga nödvändiga stödåtgärder åt den genom skifferoljeverkets nedläggande friställda arbetskraften. Vid anmälan i statsrådet av nämnda proposition yttrade departementschefen bland annat, att det kunde ifrågasättas att medel skulle ställas till skifferoljebolagets förfogande såsom kompensation för den ökade förlust, som kunde uppstå i samband med avvecklingen av verket. Departementschefen framhöll emellertid, att denna fråga liksom vissa andra frågor, som sammanhängde med avvecklingen, borde upptagas till prövning vid senare tillfälle. Vad departementschefen sålunda anförde föranledde icke något särskilt uttalande från riksdagens sida.

Den 28 juni 1946 meddelade Kungl. Maj:t beslut i anledning av riksdagens skrivelse, varvid Kungl. Maj:t bland annat bemyndigade statens arbetsmarknadskommission att vidtaga de stödåtgärder åt den genom skifferoljeverkets nedläggande friställda arbetskraften, vilka kunde vara nödvändiga utöver vad bolaget i sådant hänseende åtgjort.

I skrivelse, nr 440, i anledning av propositionen 1946:304 förklarade sig riksdagen anse riktigt, att å driften vid Kinne-Kleva uppkommande eventuellt underskott före den 8 december 1945 borde bestridas av Svenska skifferoljeaktiebolaget, enär bolaget intill sagda tidpunkt erhållit full täckning för sina direkta produktionskostnader.

I en till chefen för handelsdepartementet ställd, den 15 januari 1947 dagtecknad skrivelse har nu styrelsen för svenska skifferoljeaktiebolaget hemställt om anvisande av ett anslag å 1 377 279 kronor 28 öre för att täcka dels driftsförluster å 741 114 kronor 02 öre vid Kinne-Kleva under tiden

8 december 1945—30 juni 1946 och dels avvecklingskostnader å 636 165 kronor 26 öre därstädes för tiden 1 juli 1946—31 december 1946. (Jfr propositionen, s. 2—4.)

Departementschefen har i detta sammanhang lämnat en kort redogörelse för de åtgärder, som vidtagits för att bereda sysselsättning åt den arbetskraft, som frigjorts genom att driften nedlagts vid Kinne-Klevaverket. Departementschefen har härom anfört följande.

Avvecklingen av driften har skett under synnerligen gynnsamma arbetsmarknadsbetingelser. Genomsnittsåldern hos den vid företaget anställda personalen var relativt låg och näringslivets efterfrågan på arbetskraft var särdeles livlig. Redan under första halvåret 1946 kunde också en successiv avgång av arbetskraft ordnas och antalet arbetare, som vid slutet av november 1945 utgjorde 367, uppgick vid tidpunkten för riksdagens beslut om driftens nedläggande till 223. Av dessa voro i januari 1947 en förman och 19 arbetare fortfarande sysselsatta för skifferoljebolagets räkning med konserverings- och utlastningsarbeten. Till anläggningarna vid Kvarntorp ha överflyttat 5 tjänstemän och 4 arbetare. Vid det bolag, Husaby aktiebolag, som med stöd av borgen från statens sida bildats för tillverkning av rostfria matbestick i Kinne-Kleva, hade den 31 januari anställts 61 personer, som tidigare tjänstgjort vid skifferoljebolagets anläggningar där. De arbetare, som icke anställts vid Husaby aktiebolag, ha huvudsakligen erhållit arbete inom länet i metall- och maskinindustri, pappersindustri och byggnadsindustri. Sålunda ha vid Katrinefors aktiebolag, som bedriver pappersindustriell verksamhet, anställts 82 arbetare. Ett fåtal arbetare har övergått till egen verksamhet eller genomgår yrkesutbildning. Nämnas må även att av de arbetstagare, som äro ägare av egnahem, ha 3 flyttat till annan ort och därvid avyttrat sina fastigheter. De övriga ha dels arbetat hos skifferoljebolaget under avvecklingsperioden, dels fått anställning hos Husaby aktiebolag eller vid Katrinefors pappersbruk. Arbetarna vid pappersbruket färdas med buss till och från arbetet. Slutligen kan framhållas, att arbetsmarknadskommissionen fattat beslut att tillerkänna förutvarande arbetstagare vid företaget fri resa till anställningsorten samt ersättning för flyttning av familj och bohag. Detta beslut har gynnsamt bidragit till en snabb utplacering av de anställda.

Det framgår sålunda, att personalfrågan vid Kinne-Kleva kunnat lösas på ett lyckligt sätt i avvaktan på de förslag som kunna komma att framläggas av Kinne-Klevautredningen och de åtgärder som med anledning därav kunna komma att vidtagas.

Även om avvecklingen av driften vid Kinne-Kleva nu kan anses vara slutförd ha vissa kostnader beräknats komma att uppstå, tills definitivt beslut fattats om ny fabrikation därstädes eller om anläggningens bevarande ur försvarsberedskapssynpunkt. Bolagsstyrelsen har beräknat kostnaderna för tillsyn av verket, brandförsäkringspremier m. m. till 85 000 kronor. Mot detta belopp stå vissa hyresinkomster samt inkomster av till Kvarntorp successivt försäld förrådsmateriel. Slutredovisning av dessa löpande inkomster och utgifter bör, framhåller departementschefen, ske vid lämplig tidpunkt, eventuellt i samband med upptagandet av ny tillverkning vid Kinne-Kleva.

I fråga om dispositionen av Kinne-Klevaverket tillhörig utrustning har departementschefen anslutit sig till en av Kinne-Klevautredningen företrädd ståndpunkt, nämligen att den vid verkets nedläggande befintliga utrustningen borde bibehållas, till dess beslut fattats i anledning av utredningens blivande

förslag. Däremot borde skifferoljebolaget med hänsyn till rådande knapphetsläge icke vara förhindrat att, då så funnes med fördel kunna ske och med beaktande av de av utredningen (se prop. s. 5) framförda synpunkterna, försälja eller uthyra de för ökad gruvbrytning anskaffade maskinerna m. m., som icke hunnit tagas i bruk. Vid sådan försäljning eller uthyrning inflytande medel syntes lämpligen böra avräknas mot bolagets kostnader för Kinne-Klevaverket och sålunda upptagas i slutredovisningen av löpande utgifter och inkomster vid Kinne-Klevaverket.

Mot skifferoljebolagets redovisning av driftsförlusterna och avvecklingskostnaderna för perioden 8 december 1945—31 december 1946 har departementschefen icke haft något att erinra. Medel för täckning av ifrågakarande utgifter syntes böra anvisas över ett obetecknat anslag under tionde huvudtiteln i riksstaten för nästa budgetår. Anslaget syntes böra avrundas uppåt till 1 377 300 kronor.

Vid riksdagens behandling föregående år av Kungl. Maj:ts proposition angående nedläggande av driften vid Svenska skifferoljeaktiebolagets oljeutvinningsanläggningar vid Kinne-Kleva förutsattes, att medel skulle komma att erfordras för att ersätta skifferoljebolaget för å driften vid anläggningen i fråga uppkommande eventuella underskott ävensom för bestridande av vissa med driftsnedläggelsen föranledda avvecklingskostnader. Riksdagen framhöll emellertid, att dylika underskott före den 8 december 1945 borde bestridas av skifferoljeaktiebolaget, enär bolaget intill sagda tidpunkt erhållit full täckning för sina direkta produktionskostnader.

Utskottet.

Av den nu föreliggande propositionen framgår, att driftsförlusterna vid Kinne-Klevaverket under tiden den 8 december 1945—den 30 juni 1946 uppgått till sammanlagt 741 114 kronor 2 öre samt avvecklingskostnaderna därstädes, vilka kostnader bolaget hittills iklätt sig, under tiden den 1 juli—den 31 december 1946 beräknats till 636 165 kronor 26 öre. Då ifrågakarande kostnader, tillhoppa i avrundat tal 1 377 300 kronor, mot vilka utskottet icke har något att erinra, synas böra täckas, tillstyrker utskottet att ett mot sistnämnda belopp svarande anslag anvisas för nästa budgetår.

Vad departementschefen anfört i fråga om dispositionen av Kinne-Klevaverket tillhörig utrustning har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Täckning av vissa vid skifferoljeverket vid Kinne-Kleva uppkomna driftsförluster och avvecklingskostnader* för budgetåret 1947/48 under tionde huvudtiteln anvisa ett anslag av 1 377 300 kronor.

Stockholm den 13 juni 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 178.